

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI CAHUL

PROGRAMUL DE REVITALIZARE URBANĂ AL MUNICIPIULUI CAHUL 2022-2025

revitalizare
urbană
în Moldova

Guvernul Republicii Moldova
Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale și
Mediului

Ministry of
Development Funds
and Regional Policy

Solidarity Fund PL
in Moldova

Polish aid

Cuprins

Introducere.....	3
Descrierea generală a municipiului.....	3
Conceptul de Revitalizare Urbană	4
Legăturile programului cu documentele strategice naționale	5
Delimitarea zonelor municipiului.....	6
Descrierea metodologiei de studiu.....	8
Analiza diferențelor între părțile municipiului.....	8
2.3.1. Sfera socială	9
2.3.2. Sfera economică.....	12
2.3.3. Sfera de mediu	13
2.3.4. Sfera spațial funcțională	14
2.3.5. Sfera tehnică	15
Identificarea zonelor degradate.....	15
Determinarea zonei de revitalizare	16
Analiza Aprofundată a zonei de Revitalizare Urbană	18
Descrierea zonei de revitalizare	18
Analiza situației din anumite perspective	18
3.1.1. Sfera socială	18
3.1.2. Sfera economică.....	19
3.1.3. Sfera de mediu	19
3.1.4. Sfera spațial-funcțională.....	20
3.1.5. Sfera tehnică	20
Viziunea și obiectivele de dezvoltare a zonei de revitalizare	21
Viziunea zonei de revitalizare	Ошибка! Закладка не определена.
Obiectivele zonei de revitalizare	21
Proiectele de Revitalizare Urbană	22
Proiecte de bază	22
Proiecte complementare	27
Cadrul financiar	28
Implementarea și managementul programului de revitalizare.....	29
Monitorizarea și evaluarea implementării programului de revitalizare.....	31
ANEXE	Ошибка! Закладка не определена.

Introducere

Descrierea generală a municipiului

Municipiul Cahul este unul dintre cele mai mari și importante orașe ale țării, centru academic, economic, socio-cultural, având un potențial socio-economic dezvoltat și o poziție fizico-geografică favorabilă. Cahulul este centrul administrativ al raionului Cahul, cel mai mare raion din țară.

Date generale despre localitate	
Data și anul atestării:	2 iulie 1502
Poziția geografică:	175 km de mun. Chișinău. Coordonate: 45°50' latitudine nordică și 28°11 longitudine estică
Suprafața totală:	33,91 km², inclusiv 22,18 km² - s. Cotihana
Numărul de locuitori:	36,1 mii locuitori (01/01/2020)
Densitatea populației:	89 locuitori per km²
Numărul de gospodării:	7362
Nr. blocurilor de locuit:	226
Rețeaua stradală:	119 străzi
Primarul municipiului:	Nicolae Dandiș primariacahul@gmail.com

Harta 1. Poziția mun. Cahul pe harta Republicii Moldova

Localitatea este situată în partea de sud-vest a Republicii Moldova pe un platou din preajma râului Prut la 175 km de Chișinău, capitala țării. În Cahul locuiesc peste 36 000 locuitori. Suprafața totală a municipiului este 33,91 km², având în componența sa și satul Cotihana – 22,18 km². Cahulul este învecinat cu România și Ucraina, beneficiind de ieșire la mare prin portul Giurgiulești. La doar 7 km de municipiu este amplasat punctul de trecere a frontierei "Cahul-Oancea".

Municipiul Cahul a fost întemeiat pe locul satului Frumoasa. Acesta a devenit oraș în urma unui ordin emis în anul 1836, iar numele a fost dat în cinstea râului Cahul în preajma căruia în anul 1770 armata Imperiului Rus a învins-o pe cea a Imperiului Otoman. Municipiul este traversat în direcția est-vest de două râulețe: Frumoasa (lungimea 9 km) și Cotihana (lungimea 7,4 km.). Râul Prut, care curge în apropierea orașului, este principala sursă de alimentare cu apă. Din 1984, în oraș funcționează baza de agrement și odihnă "Nufărul Alb", care valorifică apele minerale curative, ceea ce a permis orașului să obțină în 1980 statutul de oraș-stațiune balneară. De numele orașului se leagă numele unor personalități contemporane cu renume cum ar fi: poetul Robert Cahuleanu, interpreta de muzică populară Maria Sarabaș, conducătorul artistic al formației de muzică populară "Lăutarii" Nicolae Botgros, Ioana Căpraru ș.a.

Municipiul Cahul dispune de premise favorabile pentru dezvoltarea socio-economică durabilă și consolidarea orașului ca centru regional polifuncțional. Actualmente baza urbană a orașului este prezentată de întreprinderi din diverse ramuri ale economiei. La moment în mun. Cahul sunt create circa 1300 entități economice, din care activează eficient circa 600 Întreprinderi Mici și Mijlocii. Cei mai mulți agenți economici sunt din sfera comercială și a

serviciilor (63%), a agriculturii (24%, preponderent gospodării țărănești), a transporturilor și construcțiilor. Industria municipiului este cea prelucrătoare, preponderent industria alimentară și industria de textile. În 2018 odată cu construcția fabricii de producere a cablajelor electrice auto DRÄXLMAIER a început dezvoltarea domeniului de automotive. Mun. Cahul este cunoscut și prin dezvoltarea turismului curativ grație activității Sanatorului "Nufărul Alb". În cele 10 mari companii amplasate pe teritoriul urbei sunt create peste 10 000 locuri de muncă. Numărul IMM în oraș în ultimii ani înregistrează o tendință de creștere lentă. Pe teritoriul municipiului funcționează un Incubator de afaceri, care oferă condiții de incubare a afacerilor noi create.

Simbol al identității municipiului Cahul se consideră **cântecul „La Cahul”** (Text – Grigore Vieru, muzica Petre Teodorovici, interpretă – Angela Ciumac) considerat neoficial imnul orașului Cahul. Un alt element – simbol este **„Hora de la Cahul”**. În fiecare zi de duminică în Piața Horelor se încing cele mai frumoase hore de la sudul țării. În promovarea identității orașului vin și festivalurile internaționale de muzică și dans. Cel mai renumit însă este **Festivalul Internațional de Folclor „Nufărul Alb”**, bienal care a ajuns deja la cea de-a XV-a ediție. Organizat anual la finele lunii septembrie, **„Festivalul Etniilor”** oferă ocazia comunităților etnice care conviețuiesc în raionul Cahul să-și prezinte tradițiile. Festivalul Internațional de film documentar pentru schimbări sociale **„MOLDOX”** este un festival tânăr cu idei inovative care are ca misiune încurajarea implicării sociale prin filme documentare. Festivalul oferă ocazia spectatorilor să urmărească proiecțiile unora dintre cele mai bune filme documentare din lumea întreagă. De asemenea anual se organizează Festivalul Internațional de muzică clasică CRESCENDO.

Sportul este una din principalele interese ale tinerilor din Cahul. Fotbalul se face remarcant prin Clubul de Fotbal Cahul – 2005. În cadrul clubului funcționează grupuri de copii și tineri, care evoluează cu succes în cadrul Campionatului Național în Diviziile superioare. Pe data de 27 mai 2018, pentru prima dată, pe străzile centrale ale municipiului Cahul, s-a desfășurat concursul național **"Cahul Maraton 2018"** - "Tinerii pentru un mod sănătos de viață", o cursă de alergare pe un traseu de 10 km, dar și multe alte proiecte desfășurate în cadrul proiectului. Cahul – Capitala Națională a Tineretului, titlu deținut de două ori – în 2012 și 2018.

Municipiul Cahul este unicul oraș din Republica Moldova care deține **Ordinul "Prietenia popoarelor"** oferit prin decretul Prezidiului Sovietului Suprem al URSS în anul 1986 pentru "Conviețuirea în prietenie a tuturor naționalităților". Acest ordin prezintă orașul Cahul ca mediu atractiv de viață, armonie și conviețuire pașnică a oamenilor de diferite naționalități. În anul 2020 Municipiul Cahul devine primul oraș din țară care a fost acceptat ca membru al UNESCO GNLC.

Conceptul de Revitalizare Urbană

În Republica Moldova conceptul de Revitalizare Urbană a fost introdus în cadrul proiectului „Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă”, implementat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, care este și principalul finanțator.

Conceptul de revitalizare urbană are ca scop schimbarea paradigmei urbane în ceea ce privește modalitatea de planificare, finanțare, dezvoltare și guvernare a orașelor, bazate pe necesitățile actuale și de perspectivă, pe specificul fiecărei zone în parte a orașelor și în conformitate cu Noua Agendă Urbană, adoptată în luna octombrie 2016 la Conferința Națiunilor Unite de la Quito, Republica Ecuador.

Programul de Revitalizare Urbană (PRU) pentru municipiul Cahul este un document operațional pentru perioada 2022-2025 în domeniul revitalizării și definește obiectivele, direcțiile de activități și proiectele de revitalizare, precum și principiile mecanismelor de coordonare și

management, monitorizare și evaluare ale programului. PRU are ca scop de a ajuta APL să realizeze proiectele de revitalizare urbană într-un mod argumentat, transparent și participativ.

Lansarea procesului de lucru asupra programului de revitalizare a început prin delegarea reprezentantului primăriei mun. Cahul pentru Programul de Revitalizare Urbană prin dispoziția primarului mun. Cahul nr. 167 din 27.04.2021. Apoi a urmat crearea Comitetului de Coordonare a elaborării și implementării Programului de Revitalizare Urbană a mun. Cahul constituit prin dispoziția primarului mun. Cahul nr. 180 din 06.05.2021. Echipa a fost constituită din 9 persoane, reprezentând diferite domenii de activitate. Programul a fost elaborat ținând cont de metodologia generală aprobată, fiind realizați următorii pași:

1. Delimitarea zonelor urbane în conformitate cu indicatorii incluși în metodologie
2. Organizarea vizitelor în teritoriu și analiza situației la fața locului prin discuții cu locuitorii
3. Analiza aprofundată a zonei de revitalizare
4. Ședințe a Comitetului de Coordonare pentru discutarea informațiilor acumulate și identificarea zonei de revitalizare
5. Desfășurarea consultărilor cu populația din zona de revitalizare prin intermediul celor 5 ședințe în teren organizate în perioada iunie-octombrie 2021 și identificarea ideilor de proiecte
6. Elaborarea proiectului de program și discutarea acestuia în cadrul Comitetului de Coordonare
7. Consultarea publică a proiectului Programului de revitalizare urbană a mun. Cahul cu locuitorii zonei de revitalizare urbană
8. Discutarea Programului de revitalizare în cadrul Comisiilor de specialitate, a ședinței Consiliului Municipal și supunerea aprobării acestuia

Echipa locală implicată în organizarea procesului de elaborare a Programului de revitalizare Cahul a fost asistată la toate etapele de expertiză Reprezentanței Solidarity Fund PL în Moldova.

Corelarea programului cu documentele de planificare strategică locală

Ținând cont de principiile revitalizării urbane și pentru asigurarea unei viziuni integrale asupra procesului de dezvoltare urbană, Programul este elaborat în conformitate cu principalele documente strategice și de planificare locală, regională și națională. Printre acestea sunt:

- **Strategia de dezvoltare socio-economică** a municipiului Cahul (SDSE) reprezintă un document de politici, elaborate în cadrul Proiectului de Susținere a Autorităților Locale din Moldova (LGSP), cu asistența experților Centrului CONTACT. Prin conținutul său, Strategia urmărește actualizarea viziunii, obiectivelor strategice și a Planului de acțiuni pentru perioada 2019-2025. Strategia pune în valoare punctele forte ale municipiului și se bazează pe potențialul socio-uman, dezvoltarea economiei locale, serviciilor publice, instituțiilor infrastructurii sociale și de afaceri precum și capacitatea autorităților publice locale și structurilor societății civile privind asumarea responsabilității pentru procesul de dezvoltare locală. Destinatarii Strategiei sunt locuitorii municipiului Cahul, autoritățile administrației publice locale, structurile societății civile, instituțiile educaționale, sectorul privat, tinerii, precum și toate persoanele interesate în dezvoltarea durabilă.
- **Planul urbanistic** general al orașului Cahul este elaborat de institutul "Urbanproiect" și adoptat în 2016 de CMC. Proiectul este executat în corespundere cu "Instrucțiunea privind conținutul, principiile metodologice de elaborare, avizare și aprobare a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului" (NCM B. 01.02.2005). Planul urbanistic

general este documentul coordonator în dezvoltarea armonioasă a tuturor componentelor teritoriului orașului - centrul administrativ-public, teritoriul rezidențial, zonele de producere și agrement, obiectivele prestării servicii și infrastructurii tehnico-edilitare, stabilește parametrii principali al potențialului socio-economic, prevede direcțiile și volumul utilizării resurselor naturale și reglementează zonarea funcțională a teritoriului - ca temei pentru utilizarea optimă a acestuia cu respectarea cerințelor de protecție a mediului.

Datele statistice și tehnice din documentul respectiv au fost utilizate la etapa de cercetare a municipiului pentru PRU. În ceea ce privește proiectele propuse în programul de revitalizare, acestea sunt mai specifice (PUG fiind un document mai general) și pentru o sincronizare a direcțiilor de dezvoltare a mun. Cahul se recomandă actualizarea PUG-ului, luând în considerație prezentul PRU.

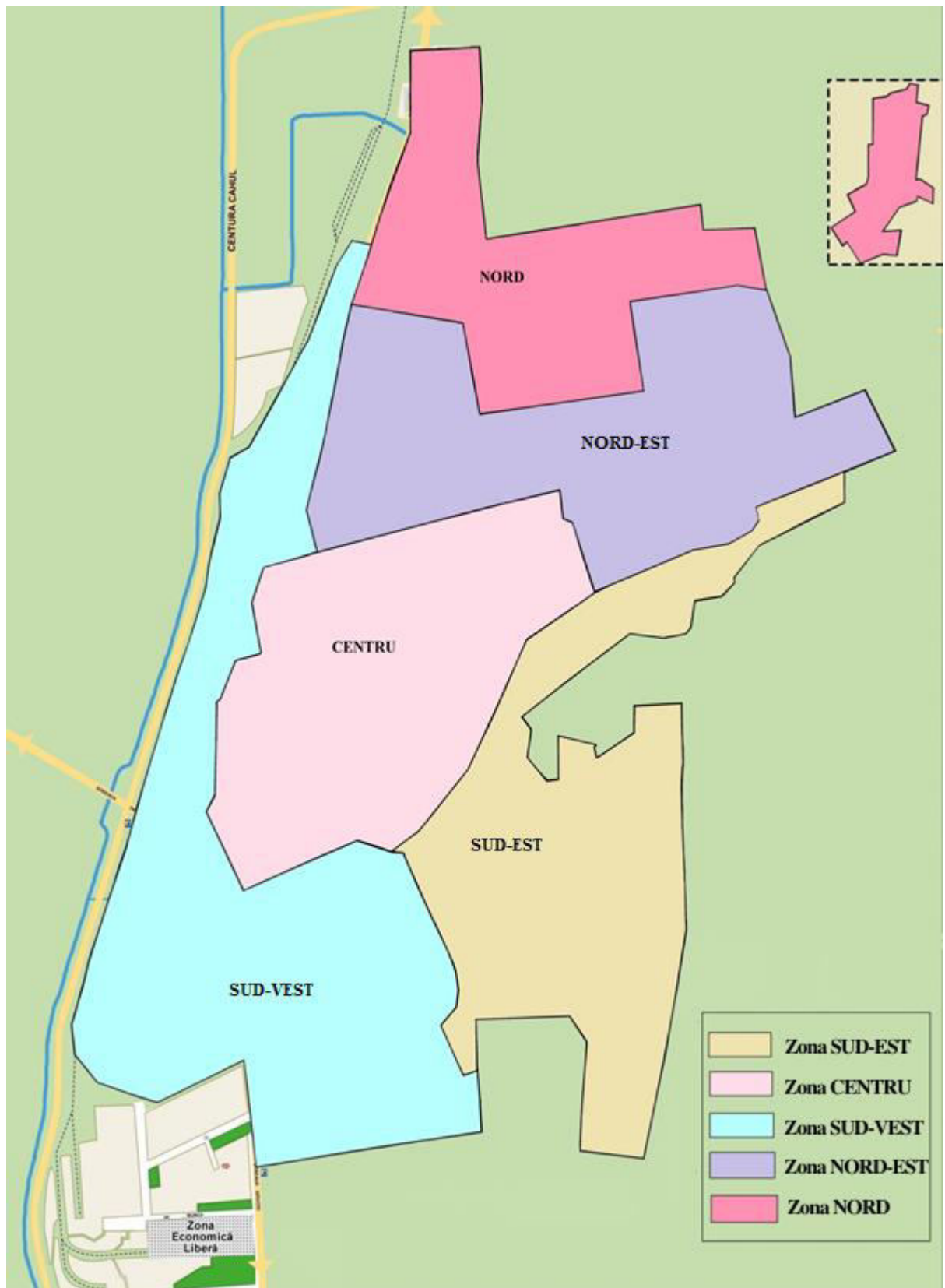
Delimitarea zonelor municipiului

Orașul Cahul a fost delimitat convențional în 5 zone în baza următoarelor criterii: suprafața zonei să nu depășească 20% din teritoriu iar numărul populației să nu depășească 30% din totalul populației. Astfel la delimitarea orașului a fost luată în calcul asigurarea comparabilității zonelor, suprafața și numărul populației fiind relativ similare.

Tabel 1. *Suprafața și numărul populației zonelor orașului*

<i>Nr. d/o</i>	<i>Denumirea zonei</i>	<i>Numărul de locuitori</i>	<i>% din totalul locuitorilor</i>	<i>Suprafața (km2)</i>	<i>% din suprafața totală</i>
1.	Nord	6700	18,5%	2,3 km2	17%
2.	Nord-Est	7537	20,9%	3,3 km2	24%
3.	Centru	9768	27,0%	2,1 km2	16%
4.	Sud-Vest (inclusiv Zona Economică Liberă)	7653	21,3%	3,6 km2	27%
5.	Sud-Est	4473	12,3%	2,2 km2	16%
	Total pe municipiu	36131	100%	13,5 km2	100%

Analiza pe zone a orașului a fost făcută pentru identificarea zonei de criză - zona degradată, regiunea unde se concentrează cele mai multe fenomene negative de ordin social, economic, mediu, spațial-funcțional și tehnic. În continuare se prezintă harta și analiză scurtă a fiecărei zone delimitate în parte:

Figura 2. Delimitarea pe zone a municipiului Cahul

Zona 1, **Nord**, este formată din sectoarele Valincea, Focșa și satul Cotihana. Zona îndeplinește funcția de intrare în oraș din direcția municipiului Chișinău. Legătura cu centrul municipiului și cu gara feroviară este asigurată de magistrala auto V. Alecsandri. Teritoriul zonei

este construit cu case individuale de locuit. Suprafața sa este de aproximativ 2,3 km² și este delimitată de: strada Târgul Vechi.

Zona 2, **Nord - Est**, este formată din sectoarele Micro 15 și Spirin. Zona îndeplinește funcția de intrare în oraș din direcția or. Taraclia. Construcțiile locative sunt reprezentate de case individuale cu 1-2 nivele și clădiri de tip blocuri cu apartamente colective de 5-9 nivele. În zona dată sunt amplasate grupuri separate de obiective prestări servicii, care necesită dezvoltare ulterioară, diferențiere în scopul constituirii sistemului centre civice de importanță raională și, partial, orășenească. Pe strada Ștefan cel Mare este amplasat spitalul care exercită rolul de instituție medicală de nivel regional. Suprafața sa este de aproximativ 3,3 km² și este delimitată de: str. Constantin Negruzzi, str. Ivan Spirin, str. Alexei Mateevici, str. Vasile Alecsandri.

Zona 3, **Centru**, este formată din partea centrală a orașului. Aici sunt concentrate clădirile administrației publice, instituțiilor socio-culturale și întreprinderile prestări servicii de nivel orășenesc, de asemenea aici este amplasată o parte a clădirilor de locuit multietajate. În nemijlocita apropiere de centrul administrativ-public este amplasată piața comercială centrală, supraaglomerată și care nu dispune de locuri pentru parcare a automobilelor, ceea ce crează dificultăți la circulația transportului. Instituțiile administrative-publice: Primăria, Consiliul Raional, Poșta etc. sunt amplasate de-a lungul Prospectului Republicii în preajma Pieței Independenței care este înfrumusețată de coloana comemorativă în cinstea împlinirii a 500 de ani a orașului Cahul, monument amplasat în fața Universității de stat "B.P. Hasdeu". din Cahul. Pe strada Ștefan cel Mare este amplasată clădirea întreprinderii S.A. "TRICON", fabrică de tricotaj, produsele căreia sunt cunoscute în toată republica și peste hotarele ei. Printre obiectivele socio-culturale pot fi menționate: biblioteca, muzeul, Catedrala "Sf. Arhanghel Mihail". Suprafața sa este de aproximativ 2,1 km² și este delimitată de: str. Alexandr Pușkin, str. Izvoarelor, str. Constantin Negruzzi.

Zona 4, **Sud-Vest**, este formată din sectoarele Lipovanca, Ghidro și partea de vest a sectorului Centru. Zona este construită cu case individuale de locuit, câteva zone cu clădiri de tip blocuri locative multietajate și puține obiective prestări servicii. Suprafața sa este de aproximativ 3,6 km² și este delimitată de străzile: str. Garoafelor, str. Alecu Russo, str. Vasile Alecsandri, str. Stejarilor.

Zona 5, **Sud-Est**, este formată din sectorul Lapaevca și Lacul Frumoasa. Partea de sud este separată de centrul orașului prin lunca râului Frumoasa, în preajma căruia este amplasat sanatoriul "Nufărul-Alb", instituție datorită căreia orașului i-a fost conferit titlul de oraș-balnear. Anual sanatoriul este vizitat de peste 1000 de persoane. Zona îndeplinește funcția de intrare în oraș din direcția orașului Vulcănești și este constituită cu case individuale de locuit noi în 1-2 nivele, iar mai la sud cu clădiri de tip blocuri locative multietajate cu incluziuni de obiective prestări servicii. Suprafața este de aproximativ 2,2 km² și este delimitată de: str. Mestecenilor, str. Mihai Viteazu, str. Sanatoriului.

Descrierea metodologiei de studiu

În baza analizei a 5 categorii de indicatori, a fost determinat gradul de degradare a zonelor orașului. Au fost colectați indicatori: sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali și tehnici. Pentru aceasta s-a colaborat cu diverse instituții publice ale municipiului Cahul, printre care: Biroul Național de Statistică, Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă, Direcția Generală de Învățământ a Consiliului Raional, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei, Inspectoratul de Poliție, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Centrul de Sănătate. Pentru determinarea unei valori comparabile între sectoare, fiecare indicator a fost divizat la 1000 de locuitori.

Analiza diferențelor între părțile municipiului

Pentru asigurarea comparabilității zonelor, au fost utilizați indicatorii relativi, aflându-se valoarea acestora la nivel de sector, raportată la 1000 de locuitori.

2.3.1. Sfera socială

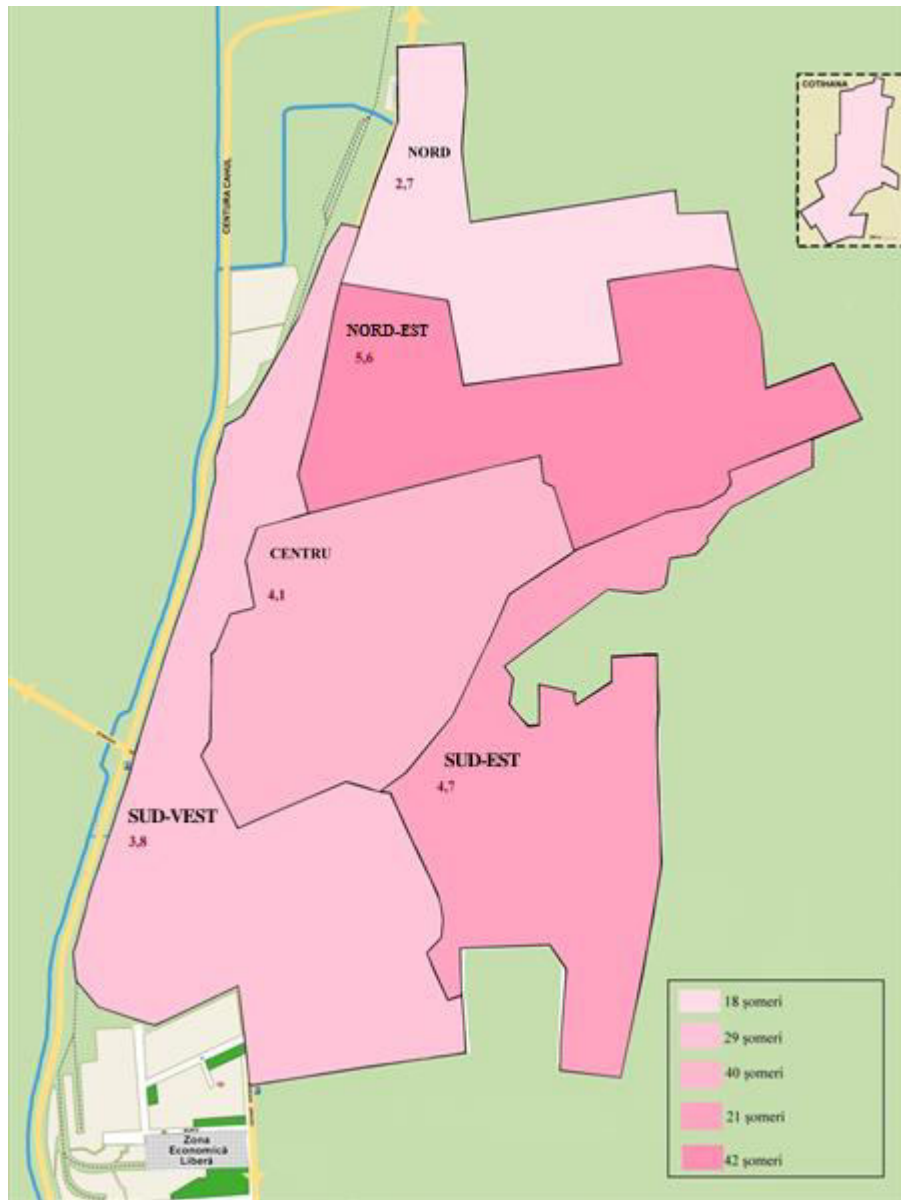
Tabelul 2. Indicatori sociali

Valoarea fiecărui indicator reprezintă rezultatul raportului: indicatorul primar la 1000 locuitori la nivel de sector.

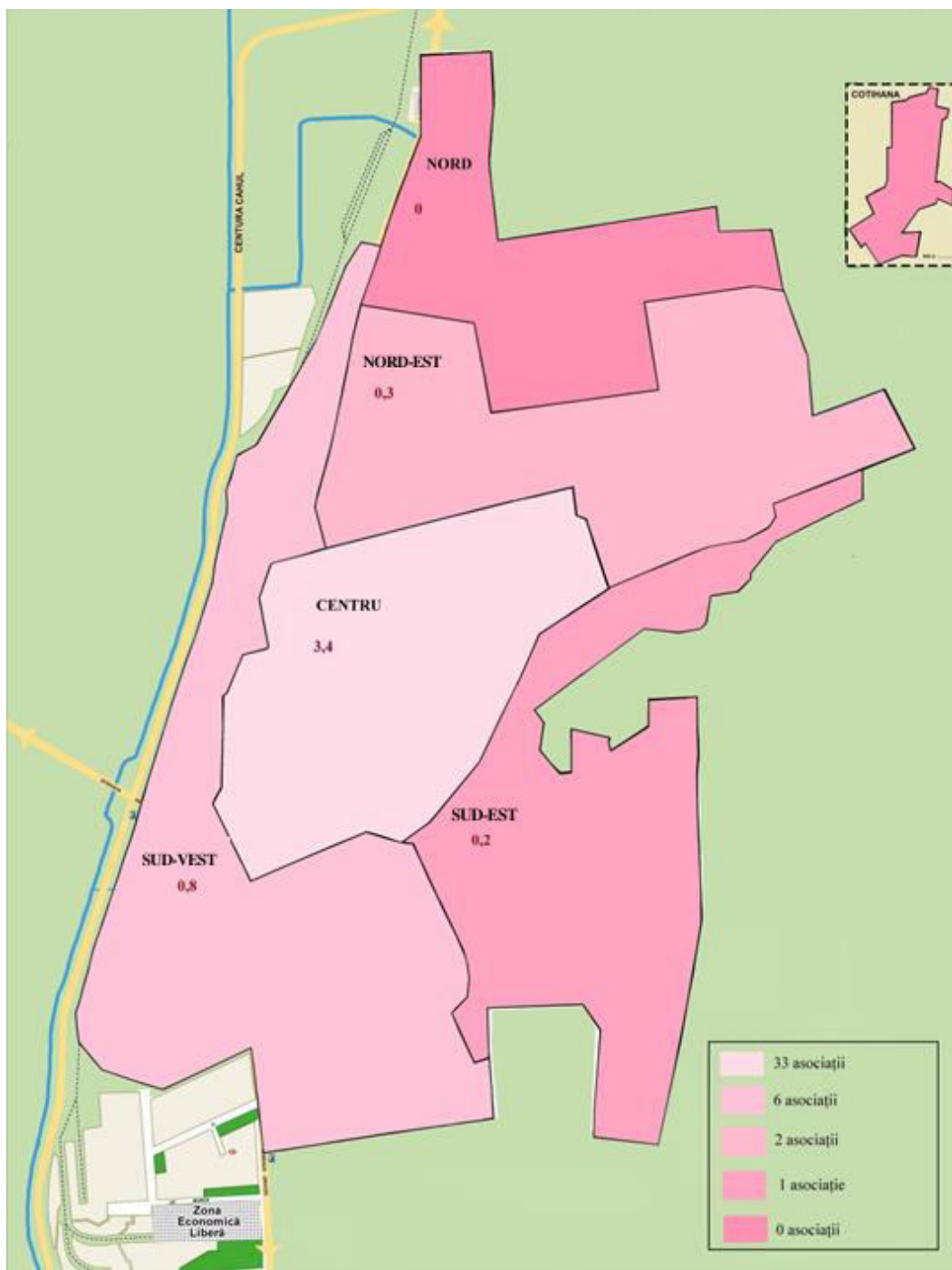
Zona		NORD	Nord-EST	CENTRU	SUD-VEST	SUD-EST
Indicatori Sociali	valoarea la nivelul oraşului	valoare la nivelul zonei	valoare la nivelul zonei	valoarea la nivelul zonei	valoare la nivelul zonei	valoare la nivelul zonei
numărul de şomeri	4,2	2,7	5,6	4,1	3,8	4,7
numărul de familii social-vulnerabile	2,2	1,9	2,7	2,5	1,6	2,2
numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială	50,0	49,4	80	46,5	42,3	20,8
numărul persoanelor cu necesități speciale	35,5	51,3	55,7	24,1	29,1	13,6
numărul asociațiilor de locatari	1,2	0	0,3	3,4	0,8	0,4
numărul contravențiilor	43,5	43,3	41,1	56,2	25,6	50,7
numărul infracțiunilor	26,3	29	19,9	25,8	22,9	40
numărul accidentelor rutiere	9,9	12,8	8,5	14,7	2,7	9,2
numărul de apeluri la poliție	124	136	125,9	114,7	81,7	195,8
numărul de ONG-uri	0,2	0	0,4	0,5	0	0

Sfera socială este cea care reflectă cel mai bine nivelul de trai al populației din oraș. Pentru a identifica intensitatea fenomenelor sociale negative la nivel de zone ale orașului, au fost analizați, în total, 10 indicatori sociali. Cu roșu sunt marcate valorile indicatorilor care reflectă intensitatea sporită a fenomenelor sociale negative, în comparație cu media pe oraș. Datele cu privire la indicatori au fost colectate de la Asistența Socială, Poliție și Direcția pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Din tabelul de mai sus, putem observa că cei mai mulți indicatori sociali cu valoare regresivă se află în zona SUD-EST, mai apoi fiind zonele NORD și NORD-EST. Pentru anul 2020, conform informației prezentate de către Direcția Asistență Socială, 1805 de persoane au beneficiat de servicii sociale, care reprezintă aproximativ 5% din numărul total al populației.

Figura 3. Numărul de șomeri

Figura 4. Numărul de asociații obștești

Conform datelor disponibile, pe teritoriul municipiului Cahul au fost create peste 200 de asociații obștești dintre care doar 1/5 sunt active și participă în viața comunității. Domeniile de activitate sunt diferite, dar în tabloul asociativ al orașului predomină ONG din domeniul social. Toate ONG-urile active dezvoltă proiecte locale, regionale și chiar cu impact național, însă numărul acestora și volumul investițiilor atrase nu poate fi estimat din cauza lipsei unor informații consolidate pe domeniul asociativ. Cea mai mare problemă a ONG-urilor este dependența activităților de resursele externe și imposibilitatea asigurării durabilității.

2.3.2. Sfera economică

Tabelul 3. Indicatori economici

Indicator	oraș	nord	Nord-est	centru	Sud-vest	Sud-est
numărul de agenți economici care activează în zonă	35,4	14,9	17,2	91,5	13,6	11,2

Valoarea fiecărui indicator reprezintă rezultatul raportului: indicatorul primar la 1000 locuitori la nivel de sector

Sfera economică include aproximativ 1300 de agenți economici. Principala ramură a economiei orașului este industria prelucrătoare, prezentată în deosebi de obiectivele industriei alimentare.

Obiectivele sferei de prestări servicii din oraș în ultima perioadă de timp s-au amplasat fără sistematizare și diferențiere conform destinației funcționale, ceea ce a contribuit la supraconcentrarea punctelor comerciale în nucleul central al orașului, ceea ce corespunde doleanțelor investitorilor, însă dezechilibrează balanța sarcinilor în general pe oraș. Centrul municipiului este saturat de obiective de comerț, care depășesc aliniamentul construcțiilor și îngreunează circulația pietonală. După cum se poate vedea și în tabelul de mai sus, doar în zona centrală a orașului indicatorul este unul progresiv, în rest, în celelalte zone sunt regresivi. Indicatorul cu cea mai ridicată valoare progresivă se află în zona SUD-EST. Acest lucru se datorează numărului mic de agenți economici din zonă. În ultimii ani a sporit numărul angajaților în sfera prestări servicii, reprezentată îndeosebi prin firme mici, care prestează populației servicii în construcții, reparații, confecționarea îmbrăcăminte, servicii comerciale, etc.

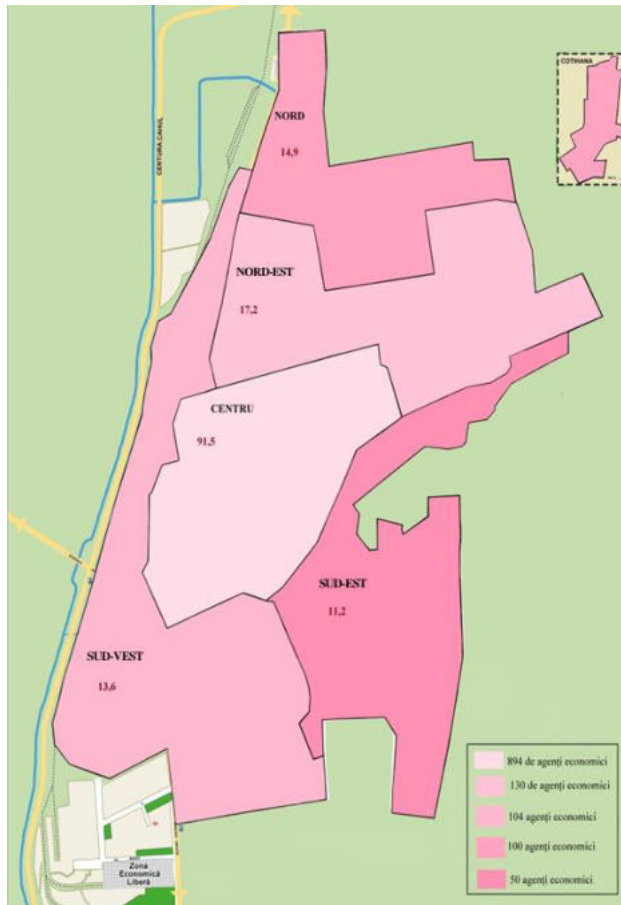

Figura 5. Agenții economici din oraș

2.3.3. Sfera de mediu

Tabelul 4. Indicatori de mediu

Zona	oraș	nord	Nord-est	centru	SUD-vest	Sud-Est
puncte de colectare a deșeurilor	1,1	0,4	1,2	1,3	0,9	1,6
prezența spațiilor verzi(ha)	9	11,6	27,3	1,8	0,4	7,5

Valoarea fiecărui indicator reprezintă rezultatul raportului: indicatorul primar la 1000 locuitori la nivel de sector.

Actualmente, salubritatea teritoriului se efectuează de serviciul de salubritate și amenajare și Întreprinderea Municipală Gospodăria Comunal Locativă. Colectarea gunoierii se efectuează în corespundere cu cerințele sanitare. În prezent pe teritoriul orașului există 39 de puncte de colectare a deșeurilor. Cele mai multe dintre acestea se află în zona CENTRU iar cele mai puține în zona NORD.

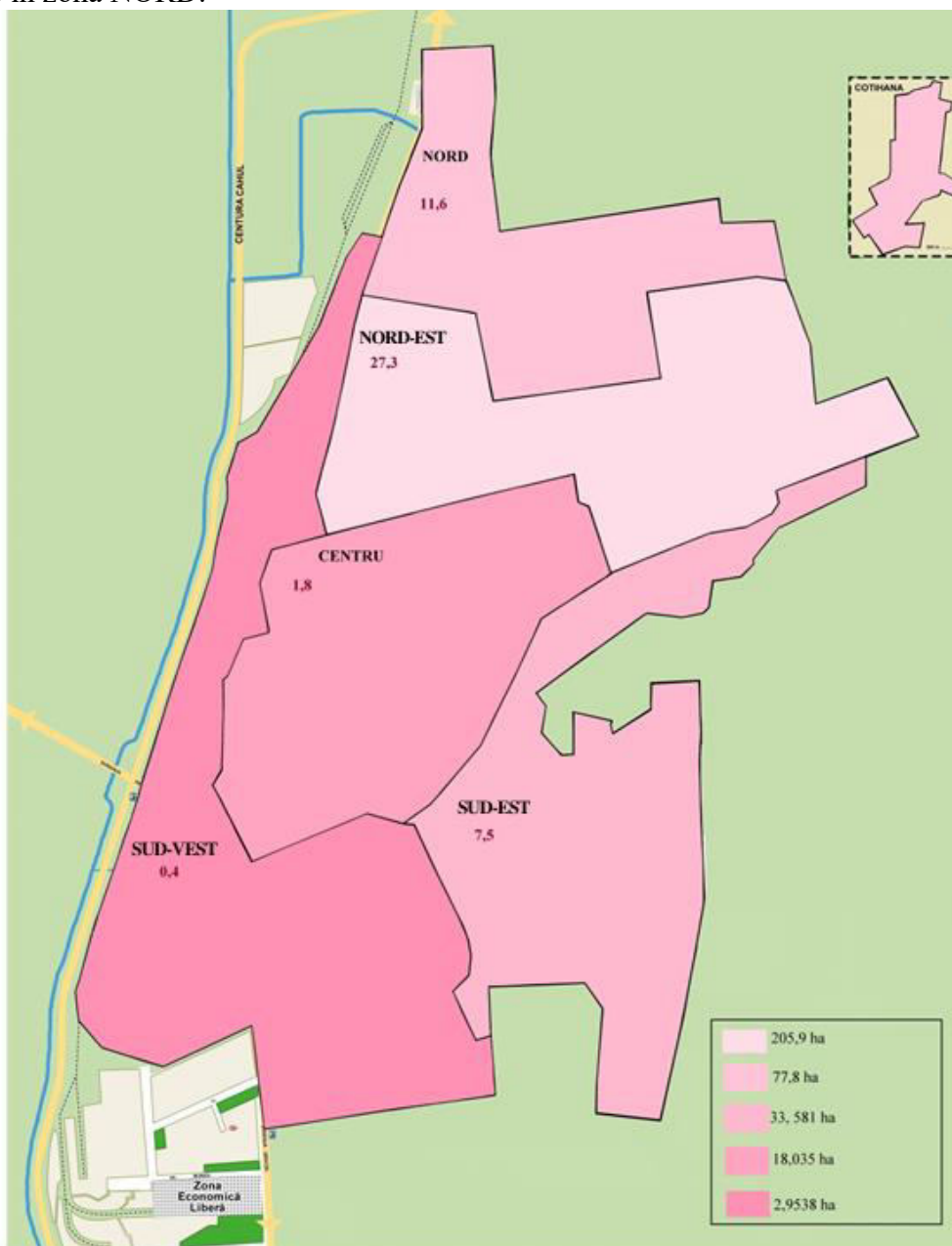

Figura 6. Spațiile verzi de pe teritoriul municipiului Cahul

Spațiile verzi ocupă suprafața totală de 432 de ha, din care 381 ha fac parte de Fondul Forestier de stat, 30 ha sunt perdele forestiere de protecție și 21 ha – parcuri și scuaruri. În

ultimii ani au fost completate cu puieti de arbori și arbuști spațiile verzi din cartierul Lapaevca, zona Lacului Sărat, râul Frumoasa. În zona de nord au fost plantați puieti pe o suprafață de 3,5 ha în scopul stopării alunecărilor de teren. Toate sectoarele orașului dispun de zone verzi de dimensiuni variate (în curtea blocurilor, scuaruri, parcuri).

O problemă importantă pentru municipiu este organizarea circulației transportului care duce la agravarea situației ecologice.

2.3.4. Sfera spațial funcțională

Tabelul 5. Indicatori spațial-funcționali

Zona	oraș	nord	Nord-est	centru	Sud-vest	Sud-est
Instituții educaționale	0,7	0,3	0,8	1,4	0,5	0,2
Instituții medico-sanitare	0,3	0	0,4	0,8	0	0,2
publice		0	3	5	0	0
private		0	0	3	0	0
balneare		0	0	0	0	1
gradul de ocupare în instituțiile educaționale (numărul actual de elevi raportat la capacitatea instituției)	270,3	24,3	333,8	497,7	176	41,4

Valoarea fiecărui indicator reprezintă rezultatul raportului: indicatorul primar la 1000 locuitori la nivel de sector.

Pe teritoriul orașului se află 27 de instituții educaționale dintre care cele mai multe se află în zona CENTRU.

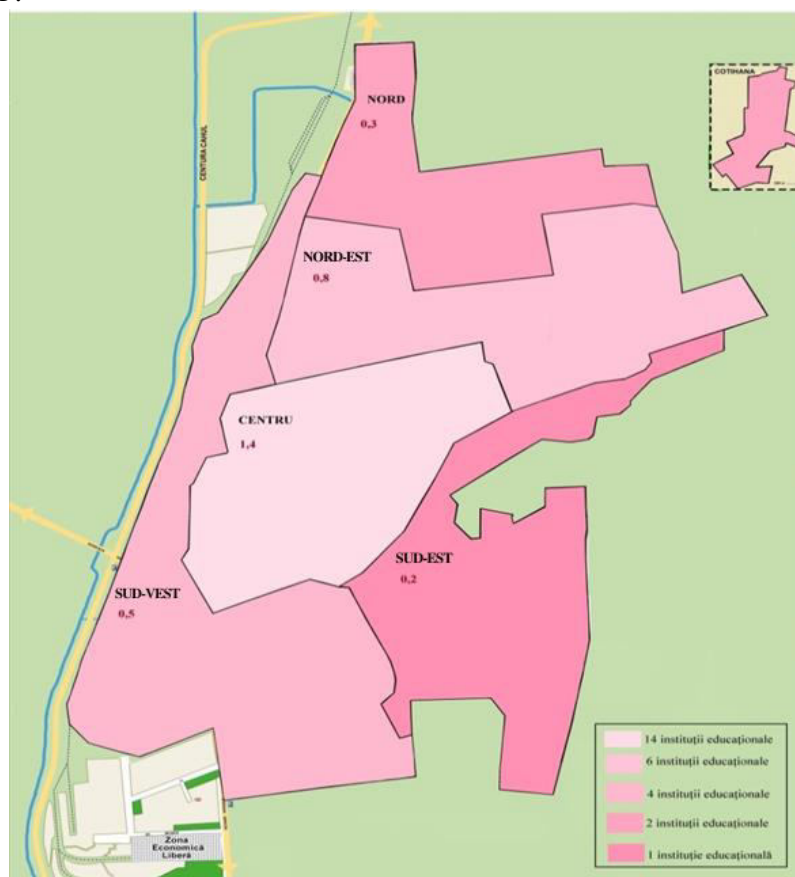

Figura 7. Instituțiile educaționale din oraș

Ocrotirea sănătății locuitorilor or. Cahul este asigurată de către următoarele instituții: un spital raional cu 12 secții, laboratoare, farmacie, blocuri operatorii etc., cu un număr de peste 400 de paturi, un Centru al Medicilor de Familie (Policlinica), la care se adaugă alte centre medicale

private și cabinete stomatologice. Infrastructura medicală publică este uzată fizic și moral, fiind necesare investiții în reabilitarea și dotarea acestora pentru asigurarea unor servicii medicale de calitate. Capacitatea obiectelor ocrotirii sănătății nu se conformează normativelor în vigoare, în oraș se resimte insuficiența de calitate, diversitate și oportunitate în serviciile prestate, care la rândul său se reflectă negativ asupra sănătății populației. Instituțiile medicale sunt amplasate neuniform, în zonele NORD și SUD-VEST lipsind în totalitate. Toate instituțiile fiind concentrate în centrul orașului.

Este necesar de menționat că în zona SUD-EST este amplasat Sanatoriul "Nufărul Alb" din Republica Moldova pentru tratament și odihnă. "Nufărul Alb" este unicul sanatoriu din Moldova cu apă minerală unică prin componența sa chimică.

La etapa actuală sportul este slab dezvoltat în oraș, instituțiile sportive necesită renovare și amenajare, sălile sportive de asemenea necesită reparație și dotare cu echipament sportiv modern. Terenurile sportive sunt insuficiente și suprafața lor este extrem de redusă, iar repartizarea în teritoriu este neuniformă.

2.3.5. Sfera tehnică

Tabelul 6. Indicatori tehnici

Zona	oraș	nord	Nord-est	centru	Sud-vest	Sud-est
clădiri și starea lor	5,6	0,6	3,7	12,3	3,0	6,3
construcții neautorizate	1,2	2,2	2,1	0,5	0,3	0,0

Valoarea fiecărui indicator reprezintă rezultatul raportului: indicatorul primar la 1000 locuitori la nivel de sector.

În ultimii ani, orașul s-a extins, fiind construite blocuri și case de locuit. Cele mai noi și mai multe blocuri de locuit aflându-se în zona centrală. Cele mai puține se află în zona NORD, aceasta fiind ocupată de case la curte. Majoritatea blocurilor sunt cu confort limitat și cu o eficiență energetică redusă, generând emisii ridicate de CO₂, precum și costuri ridicate de întreținere.

Identificarea zonelor degradate

Identificarea zonelor degradate s-a realizat în baza datelor colectate, discuțiilor cu cetățenii din aceste zone, cercetărilor și observațiilor realizate în teren. Decizia finală privind zonele degradate este influențată de totalitatea de provocări și fenomene sociale negative de ordin economic, social, de mediu, tehnic, spațial ș.a. analizate în procesul de lucru. Ca urmare a rezultatelor analizei din totalul celor 5 zone urbane de pe teritoriul mun. Cahul 4 sunt incluse în zone degradate, cu excepția zonei Centru a municipiului în care indicatorii sunt satisfăcători. Zonele degradate sunt: Nord, Vest, Sud și Est. Considerăm important de menționat cele mai importante probleme identificate în toate zonele degradate identificate:

Zona **NORD** identificată conform analizei indicatorilor cu 15 fenomene negative sau probleme care stagnează procesul de dezvoltare. Cele mai mari provocări sunt:

- lipsa canalizării;
- starea degradată a drumurilor locale;
- lipsa infrastructurii sportive și de agrement;
- frecvență rară de circulație a transportului public;
- un număr scăzut de puncte de colectare a deșeurilor;

- prezența gunoiștelor neautorizate.

Zona **SUD-VEST** - se confruntă cu diverse probleme majore precum:

- lipsa canalizării;
- starea degradată a drumurilor locale;
- lipsa infrastructurii sportive și de agrement;
- frecvența rară de circulație a transportului public.

Zona **SUD-EST** – conform analizei cu 13 fenomene negative, la fel se confruntă cu probleme de dezvoltare, dintre care cele mai importante sunt:

- lipsa iluminatului public pe unele străzi;
- starea degradată a drumurilor locale;
- lipsa grădinițelor;
- frecvența rară de circulație a transportului public;
- numărul sporit al șomerilor;
- un număr foarte mic de agenți economici.

Zona **NORD- EST** - se confruntă cu următoarele probleme, precum:

- frecvența rară de circulație a transportului public;
- starea degradată a drumurilor locale.

Determinarea zonei de revitalizare

Conform ”Liniilor Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova”, zona de revitalizare este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.

În urma analizei indicatorilor, vizitelor în teren, precum și a discuțiilor în cadrul grupului de lucru implicat în programul de Revitalizare Urbană, au fost selectate zonele de revitalizare urbană având la bază gradul de afectare a populației din aceste microregiuni cu cele mai mari probleme socio-economice locale. Tabelele de indicatori colectați demonstrează, că fenomene negative există în toate zonele orașului. Ne referim aici la numărul ridicat de șomeri, numărul contravențiilor și infracțiunilor, a accidentelor rutiere și a apelurilor la poliție, problema șomajului în rândul populației și a tinerilor, migrația forței de muncă ș.a. Reieșind din aceste considerente Comitetul de Coordonare a elaborării și implementării Programului de Revitalizare Urbană a mun. Cahul a luat decizia de stabilire a 4 zone degradate în calitate de zone de revitalizare urbană în corespundere cu numărul de fenomene negative identificate, fiind stabilită ordinea zonelor pentru acțiuni de intervenție promptă. Situația privind zonele degradate și cele de revitalizare urbană este prezentată în tabelul 7.

Tabelul 7. Informații generale privind zonele degradate ale mun. Cahul

Zonă degradată/ zonă revitalizată	Denumirea zonei	Numărul de locuitori	% din totalul locuitorilor	Suprafața (km2)	% din suprafața totală
Municipiu	Cahul	36131	100%	13,5 km2	100%
Zona degradată 1	Nord	6700	18,5%	2,3 km2	17%

Zona degradată 2	Nord-Est	7537	20,9%	3,3 km2	24%
Zonă degradată 3	Sud-Vest (inclusiv Zona Economică Liberă)	7653	21,3%	3,6 km2	27%
Zona degradată 4	Sud-Est	4473	12,3%	2,2 km2	16%
Total zone degradate		26363	73%	11,4	84%
ZONĂ DE REVITALIZARE I -	Sud-Est	4473	12,3%	2,2 km2	16%
ZONĂ DE REVITALIZARE II -	Nord	6700	18,5%	2,3 km2	17%
ZONĂ DE REVITALIZARE III -	Sud-Vest	7653	21,3%	3,6 km2	27%
ZONĂ DE REVITALIZARE IV -	Nord-Est	7537	20,9%	3,3 km2	24%

Astfel, prima zonă de revitalizare urbană este Zona SUD-EST. Zona de revitalizare sud este formată din sectorul Lapaevca și zona lacului și râului Frumoasa. Zona are cea mai mică pondere a populației în totalul populației municipiului, dar și cea mai mică suprafață teritorială. Zona este amplasată la periferia orașului și include atât case la sol cât și blocuri de locuit. Cartierul este unul rezidențial, aici situându-se un număr redus de agenți economici, lipsesc întreprinderile industriale. Cartierul duce lipsă de spații publice verzi amenajate, facilități sportive și zone de agrement, care ar stimula interacțiunea locuitorilor de diverse categorii de vârstă. În același timp, această zonă dispune de potențial social, economic și de mediu, care poate fi amplificat cu efecte benefice asupra gradului de bunăstare a populației. În scopul revitalizării zonei urbane sud au fost identificate prioritățile de dezvoltare acestea fiind: amenajarea căilor de acces și acțiuni de sporire a atractivității zonei (investiționale, turistice, economice) prin extinderea spațiilor verzi, amenajarea lacului și zonei râului Frumoasa.

Zona a doua de revitalizare urbană este Zona NORD. Zona este formată din sectoarele Valincea, Focșa și satul Cotihana. Zona îndeplinește funcția de intrare în oraș din direcția municipiului Chișinău. Legătura cu centrul municipiului și cu gara feroviară este asigurată de magistrala auto. Această zonă este a doua și conform numărului populației și suprafeței disponibile. Domenii de intervenție sunt drumurile, iluminatul stradal, serviciile de apă și canalizare.

Zona de revitalizare III este Zona SUD-VEST. Zona este formată din sectoarele Lipovanca, Ghidro și partea de vest a sectorului Centru. Zona este construită cu case individuale de locuit, câteva zone cu clădiri de tip blocuri locative multietajate și puține obiective prestări servicii. Comparativ cu celelalte zone de revitalizare zona vest este cea mai mare după numărul de populație și suprafața teritoriului. D.p.d.v. geografic zona este delimitată de străzile: str. Garoafelor, str. Alecu Russo, str. Vasile Alecsandri, str. Stejarilor. Domenii de intervenție sunt drumurile, iluminatul stradal, serviciile de apă și canalizare.

Ultima zonă de revitalizare urbană Cahul este Zona NORD-EST. Zona cuprinde sectoarele Micro 15 și Spirin. Este o zonă importantă d.p.d.v. al numărului populației și suprafeței acoperite. Prin intermediul acestei zone este asigurat accesul în oraș din direcția or. Taraclia. Ca și în celelalte zone aici sunt amplasate atât clădiri de tip blocuri cu apartamente cu 5-9 nivele, cât și case individuale. Teritoriul zonei este delimitat de: str. Constantin Negruzzi, str. Ivan Spirin,

str. Alexei Mateevici, str. Vasile Alecsandri. Și aici domeniile de intervenție sunt drumurile, iluminatul stradal, serviciile de apă și canalizare.

Pentru toate cele patru zone ale orașului există probleme comune care sunt pe agenda de dezvoltare a municipalității, în cadrul proiectului de asistență din partea Germaniei și UE privind extinderea serviciului de canalizare, în special în sectorul privat, modernizarea rețelelor de iluminat public, elaborarea unui Regulament de asigurare a eficienței energetice la blocurile locative, repararea ascensoarelor, asigurarea securității în blocuri, camere video, iluminat scări, amenajarea spațiilor de joacă și spații suplimentare de parcare etc, amenajarea căilor de acces și a străzilor din cartiere. Infrastructura rutieră necesită cosuri mari și urmează a fi efectuată după executarea lucrărilor de modernizare sau construcție a rețelelor subterane.

Analiza aprofundată a zonelor de Revitalizare Urbană

Analiza aprofundată a zonelor de revitalizare are ca obiectiv realizarea unor cercetări detaliate pentru stabilirea unui tablou final. La etapa actuală această cercetare este axată pe zona de revitalizare unu, și anume pe zona *SUD-EST*. Pentru elaborarea acestei analize au avut loc: un chestionar pentru locuitorii zonei, o vizită în teren (Fact Finding Mission), discuții cu locuitorii, cu agenții economici care activează în zonă, s-au utilizat date și informații din diverse surse și au avut loc 5 ședințe ale Comisiei Consultative. Documentele și informațiile care au fost puse la dispoziție de instituțiile publice au permis analiza zonei din diverse perspective: social, economic, mediu, spațial-funcțional, tehnic.

Descrierea zonei de revitalizare *SUD-EST*

Zona de revitalizare aleasă este zona *SUD-EST*. Aceasta este formată din sectorul cunoscut de către localnici sub denumirea de *Lapaevca* și zona Lacului Frumoasa. De asemenea zona de lângă lacul Frumoasă mai este cunoscută și sub denumirea de “Valea Verde”.

Zona îndeplinește funcția de intrare în oraș din direcția orașului Vulcănești. Unul dintre cele mai semnificative elemente de identitate ale zonei de revitalizare este sanatoriul “Nufărul Alb”. În cadrul sanatoriului se exploatează ape minerale curative și nămoluri balneare. “Nufărul Alb” este un centru modern de recuperare a sănătății atât pentru populația orașului, republicii cât și pentru pacienți din România, Ucraina, Federația Rusă, Belarus, Israel, Turcia, Polonia, Ungaria și din alte țări.

Analiza situației din anumite perspective

3.1.1. Sfera socială

Baza analizei aprofundate a zonei de revitalizare o reprezintă sistemul social. Zona dată este locuită de 4473 de persoane. Principalele probleme sociale întâlnite în această zonă **sunt numărul ridicat al șomerilor și număr mic al asociațiilor de locatari**, fiind doar una la număr. Față de celelalte zone ale orașului, zona SUD are o rată a șomajului destul de mare.

Necesități:

Locuitorii din zona de revitalizare au nevoie de noi oportunități pentru a se putea încadra în câmpul muncii. Cei aproximativ 50 de agenți economici prezenți în zonă nu satisfac îndeajuns nevoile de angajare în câmpul muncii ale populației.

Potențial:

În zonă pot fi create condiții pentru dezvoltarea turismului datorită prezenței în zonă a râului și lacului “Frumoasa” dar și a Sanatoriului “Nufărul Alb”.

O altă problemă foarte importantă în această zonă este siguranța rutieră. În multe părți ale zonei nu există trotuare, treceri pietonale și semne de circulație iar din această cauză siguranța pietonilor este foarte redusă.

Necesități:

Este necesară asigurarea securității pietonilor, în special a copiilor și bătrânilor pentru traversarea drumurilor, precum și deplasare în siguranță pe trotuare și zone rezervate pietonilor.

Potențial:

Îmbunătățirea siguranței poate fi realizată prin investiții în domeniul reparării și extinderii și reparării rețelei de trotuare.

3.1.2. Sfera economică

Principala problemă economică din zona de revitalizare este **numărul mic de agenți economici din zonă**, cei mai mulți dintre aceștia fiind din sfera comercială și cea a serviciilor.

Necesități:

Dezvoltarea afacerilor micilor antreprenori. Sistemul sectorului prestări servicii este divers însă diferențiat insuficient. Obiectivul principal al transformărilor în această sferă este crearea unui complex turistic modern de o eficacitate și competitivitate înaltă, capabil să asigure: pe de o parte posibilități largi de satisfacere a necesităților cetățenilor noștri și celor de peste hotare privind pachetul de servicii turistice, iar pe de altă parte un aport considerabil la dezvoltarea economiei orașului, inclusiv prin sporirea numărului de locuri de muncă, încasări de impozite în buget, păstrarea și folosirea rațională a patrimoniului cultural și natural.

Potențial:

Construirea zonelor de agrement va duce la creșterea numărului de turiști în zonă, ceea ce va oferi posibilitatea agenților economici existenți să își dezvolte afacerile și în același timp vor apărea noi locuri de muncă pentru populația din zonă.

Un rol important în economia municipiului revine Stațiunii sanatorial-balneare “Nufărul Alb” care necesită dezvoltare continuă prin crearea unui sistem unic al rețelei obiectelor de deservire în corespundere cu standardele și exigențele moderne pentru asigurarea condițiilor optime pentru tratamentul și odihna populației.

3.1.3. Sfera de mediu

Principalele probleme legate de mediu în zona de revitalizare sunt: **prezența gunoiștelor neautorizate și neamenajarea spațiilor verzi existente în zonă. Apa din Lacul „Frumoasa” este contaminată** iar în preajma râului „Frumoasa” se aruncă gunoiul. Principalele probleme legate de bazinele acvatice sunt: aruncarea și scurgerea deșeurilor în bazinele acvatice și insuficiența resurselor financiare pentru realizarea lucrărilor de amenajare și valorificare a potențialului zonelor naturale.

Necesități:

Salubritatea și curățarea lacului și a râului Frumoasa. Construirea unui sistem adecvat de canalizare. Amenajarea spațiului verde din “Parcul Veteranilor”.

Potențial:

Construirea unei zone de agrement în jurul lacului și râului. Crearea unei zone de agrement și sport în lunca râului Frumoasa și a lacului, va crea nu doar un mediu confortabil pentru sport, odihnă și sănătate a populației dar și va conferi și o nouă înfățișare arhitectural-estetică a orașului în întregime. Concomitent se poate menționa, că amenajarea zonelor verzi din lunca r. Frumoasa pot esențial să amelioreze situația sanitaro-ecologică din zonă.

3.1.4. Sfera spațial-funcțională

În zona de revitalizare se află doar o singură instituție educațională, aceasta fiind Grădinița nr. 4. **Căile de acces** care se află între blocurile locative și grădiniță **sunt într-o stare foarte proastă**. Pe timpul iernii sau pe timp ploios, acestea sunt chiar inaccesibile.

Necesități:

Repararea acoperișului și fațadei grădiniței. Grădinița se află într-o stare degradată. Unele grupe nu pot fi folosite din cauza faptului că pe timpul iernii sau pe timp ploios curge apa prin acoperiș.

Potențial:

Repararea grădiniței îi va da un aspect mai plăcut și va fi mai atrăgătoare pentru părinți, ceea ce va mări numărul de copii în grădiniță.

3.1.5. Sfera tehnică

Zona de revitalizare se află în partea de sud a orașului și îndeplinește funcția de intrare în oraș din direcția orașului Vulcănești. Toate străzile orașului sunt folosite pentru circulația transportului mixt. Gara auto este amplasată la intersecția str. Dunării și M. Viteazul. **Părțile carosabile înguste și intersecțiile neregulate**, raza mică de braț contribuie la reducerea vitezei și crearea condițiilor nefavorabile pentru circulația transportului. Din cauza nivelului sporit de motorizare rețeaua existentă de străzi nu corespunde cerințelor urbanistice contemporane.

O parte a trotuarelor sunt într-o stare degradată, fapt ce creează multe incomodități pentru pietoni și afectează siguranța lor la trafic. O altă problemă este **insuficiența parcarilor** pentru mașini.

Relieful abrupt creează probleme în construcția drumurilor și a rețelelor de infrastructură în sectorul privat al zonei de revitalizare.

Necesități:

Toate străzile, inclusiv de importanță locală, cu excepția unor segmente sunt utilizate pentru parcuri provizorii și de lungă durată, neamenajate, ceea ce contribuie și mai mult la reducerea capacității de trecere. Este prioritară asigurarea securității pietonilor prin amenajarea trotuarelor. Locuitorii zonei au nevoie de asigurarea calității transportului public, repunerea în funcțiune a rutei nr. 8 (cu orar stabil, rezilient la condițiile vremii).

Potențial:

Pentru îmbunătățirea calității vieții localnicilor este nevoie de investiții în infrastructură, în special este nevoie de un sens giratoriu în zona autogării.

Viziunea și obiectivele de dezvoltare a zonei de revitalizare

În anul 2025, în urma implementării Programului de Revitalizare Urbană, în zona de revitalizare „Sud” din municipiul Cahul, se observă îmbunătățirea calității vieții localnicilor. Populația din zonă se bucură de zone de agrement, piste pentru alergat și piste pentru bicicliști, promovând un mod sănătos de viață. Siguranța rutieră a crescut considerabil în ultimii 3 ani și este un loc bun de interacțiune comunitară.

Lacul cu apă dulce “Frumoasa” a devenit un obiectiv turistic, vizitat de un număr mare de locuitori ai orașului dar și de turiști. Numărul în creștere al turiștilor a dus la dezvoltarea afacerilor antreprenorilor mici. Deseori se organizează evenimente, festivaluri, concerte, expoziții, sărbători ale sectorului. Râul “Frumoasa” a devenit un obiectiv pentru cei interesați de plimbări în aer liber. Astfel zona a devenit mândria celor care locuiesc aici.

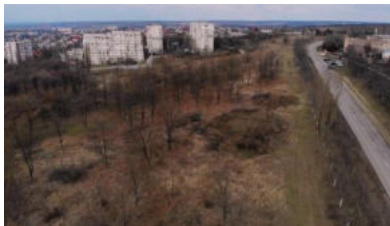

Obiectivele zonei de revitalizare

Tabelul 7. Obiectivele strategice pentru zona SUD-EST

OBIECTIVE	SCOPURI SPECIFICE
Os1. Amenajarea principalelor căi de acces în zonă	Căile rutiere/transport
	Zonele pietonale
	Parcărilor
	Iluminarea stradală
Os2. Integrarea lacului și râului “Frumoasa” în viața cotidiană a locuitorilor	Salubritatea și recondiționarea lacului și albiei râului
	Amenajarea spațiilor comunitare și culturale
	Dezvoltarea infrastructurii sportive cu potențial economic
Os3. Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)	Amenajarea spațiilor adiacente blocurilor locative
	Amenajarea botanică a spațiilor verzi
	Dezvoltarea spațiilor sportive
	Dezvoltarea parteneriatelor între APL și agenții economici locali

Proiectele de Revitalizare Urbană

Proiecte de bază

Nr. proiectului	1
Titlul proiectului	Amenajarea Parcului Veteranilor
Obiective	OS3: Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)
Localizarea	Municipiul Cahul, zona SUD
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Cahul
Grupurile țintă	Locuitorii municipiului Cahul
Descrierea proiectului	<p>Proiectul își propune îmbunătățirea condițiilor de odihnă și agrement pentru populația din zonă dar și din întreg orașul și crearea unui punct de atracție turistică. Crearea în zonă a unui loc adecvat care să asigure tuturor categoriilor de vârstă condiții pentru mișcare în aer liber, în siguranță cât și amenajarea unor zone care să fie adevărate oaze de liniște, verdeață, va contribui la păstrarea și îmbunătățirea stării de sănătate a locuitorilor.</p> <p>Proiectul de amenajare a parcului Veteranilor presupune o serie de lucrări, care pe viitor vor contribui la sporirea atractivității acestuia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pavarea aleilor și a unor spații de parcare • Instalarea pilonilor și corpurilor de iluminat • Plantarea arborilor • Instalarea mobilierului urban • Alei pentru promenadă • Aventura pe frânghie și alte instalații <p style="text-align: center;">Înainte: După:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div>
Cost estimativ	Aprox. 18 mln
Sursa de finanțare	Buget local, donatori externi
Rezultate estimate	<p>Un parc amenajat.</p> <p>Un nou punct de atracție turistică creat în zonă</p> <p>Creșterea numărului de vizitatori ai zonei</p> <p>Atragerea populației către o sursă de sănătate</p> <p>Creșterea valorii și atractivității zonei</p> <p>Condiții pentru a petrece sănătos timpul liber</p>
Metode de evaluare a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de vizitatori ai parcului

Nr. proiectului	2
Titlul proiectului	Curățarea, salubritizarea și amenajarea Lacului cu apă dulce „Frumoasa”
Obiective	OS2: Integrarea lacului și râului “Frumoasa” în viața cotidiană a locuitorilor
Localizarea	Municipiul Cahul, zona Sud
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Cahul
Grupurile țintă	Locuitorii municipiului Cahul
Descrierea proiectului	<p>Proiectul are ca scop principal salubritizarea lacului „Frumoasa” și crearea zonelor de agrement.</p> <p>Lacul cu apă dulce de mai mulți ani, mai ales vara devine un pericol de transmiterea unor boli infecțioase ce face imposibilă utilizarea lui de către locuitori, fiind totodată singura zonă de agrement de pe teritoriul urbei.</p> <p>Proiectul prevede următoarele acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salubritizarea lacului, îmbogățirea ecosistemului lacului • Instalarea mobilierului urban • Alei pietonale • Piste pentru biciclete • Spații pentru parcare a bicicletelor • Iluminare stradală <p>Una dintre principalele provocări va fi inițierea discuțiilor cu cei din Fondul Silvic pentru a obține aprobare.</p> <p>Înainte:</p> <p>După:</p>
Cost estimativ	
Sursa de finanțare	APL, donatori externi, Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală
Rezultate estimate	Zona lacului curată și amenajată. Promovarea potențialului turistic din zonă Crearea zonelor publice de agrement
Metode de evaluare a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de vizitatori Calitatea apei lacului

Nr. proiectului	3
Titlul proiectului	Curățarea albiei râului Frumoasa și amenajarea acestuia
Obiective	OS2: Integrarea Lacului și râului “Frumoasa” în viața cotidiană a locuitorilor OS3: Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)
Localizarea	Municipiul Cahul, zona Sud
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Cahul
Grupurile țintă	Locuitorii municipiului Cahul
Descrierea proiectului	<p>Râul Frumoasa se întinde pe o lungime de 9 km și divizează orașul în două părți – nordică și sudică. Gunoștea de pe malul râului poluează apa din râul Frumoasa care mai apoi se scurge în râul Prut, prezentând un pericol pentru utilizatorii ei cât și pentru regnul animal și vegetal. Proiectul presupune curățarea apei, a albiei și amenajarea spațiului de-a lungul râului ca un spațiu public de recreere.</p> <p>Înainte:</p> <p>După:</p>
Cost estimativ	
Sursa de finanțare	APL Cahul, agenți economici locali, granturi externe
Rezultate estimate	Asigurarea securității ecologice Crearea unei zone turistice a municipiului Creșterea atractivității zonei Promovarea unui mod sănătos de viață Crearea unui spațiu public de recreere
Metode de evaluare a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de turiști din zonă Calitatea apei

Nr. proiectului	4
Titlul proiectului	Construcția unui complex sportiv multifuncțional acoperit
Obiective	OS3: Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)
Localizarea	Municipiul Cahul, zona Sud
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Cahul
Grupurile țintă	Locuitorii municipiului Cahul
Descrierea proiectului	<p>Proiectul prevede construirea și dezvoltarea complexului sportiv în vederea promovării unui mod de viață sănătos. Proiectul prevede următoarele utilități:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teren de fotbal • teren de tenis • piste de atletism • teren multifuncțional (handbal, basket, volei) • piste pentru role, skateboard • vestiare • parcări • instalații sanitare (toailete, dușuri) • tenis de masă • spații de joacă • piste pentru biciclete, piste pentru alergat
	 <p>Exemplu bază sportivă:</p>
Cost estimativ	
Surse de finanțare	APL, donatori externi, ONG-uri
Rezultate estimate	<p>Complex sportiv construit Condițiile pentru dezvoltarea sportului îmbunătățite Echipament sportiv modern asigurat Noi locuri de muncă Un mod de viață mai sănătos</p>
Metode de evaluare a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de utilizatori a echipamentelor și a terenurilor sportive

Nr. proiectului	5
Titlul proiectului	Reparația grădiniței nr.4 din mun.Cahul
Obiective	OS3: Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)
Localizarea	Municipiul Cahul, zona Sud
Instituția responsabilă	Primăria municipiul Cahul
Grupurile țintă	Copiii de vârstă preșcolară din zonă, părinții acestora, personalul didactic și administrativ al grădiniței
Descrierea proiectului	<p>Proiectul prevede îmbunătățirea condițiilor din sistemul educațional. Grădinița nr. 4 are nevoie de reparații capitale ale fațadei, ale acoperișului și a unor grupe.</p> <p>De pe urma implementării cu succes a acestui proiect vor avea de câștigat copiii, care vor beneficia de condiții excelente și prietenoase, pentru a crește și se dezvolta în siguranță.</p> <p>Înainte: După: </p>
Cost estimativ	12 mln lei
Surse de finanțare	APL, donatori externi
Rezultate estimate	Creșterea atractivității grădiniței; Grădiniță renovată și funcțională; Îmbunătățirea condițiilor din sistemul educațional; Decongestionarea grădinițelor din centrul municipiului.
Metode de evaluare a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de copii care frecventează grădinița Numărul de cadre didactice Confortul copiilor

Nr. proiectului	6
Titlul proiectului	Construcția și amenajarea unui teren sportiv în aer liber
Obiective	OS3: Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)
Localizarea	Municipiul Cahul, zona Sud
Instituția responsabilă	Primăria municipiului Cahul
Grupurile țintă	Locuitorii municipiului Cahul
Descrierea proiectului	<p>Scopul acestui proiect este de a construi și dezvolta un teren sportiv modernă în aer liber cu o gamă largă de secțiuni sportive, care să răspundă cerințelor sportivilor profesioniști și amatori, întru promovarea unui mod de viață sănătos în municipiul Cahul. Proiectul prevede următoarele utilități:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teren sportiv multifuncțional (minifotbal, baschet, volei tenis de câmp) • spații de joacă pentru copii • zonă de fitness • Pista de atletism,tribună • parcări • trotuare • mobilier urban <p>Exemplu de teren sportiv:</p>
Cost estimativ	Cca 4 mln lei
Surse de finanțare	Buget local, donatori externi
Rezultate estimate	<p>Un teren sportiv modern amenajat</p> <p>Condițiile pentru petrecerea timpului liber și practicarea sportului create</p> <p>Echipament sportiv modern asigurat</p> <p>Un mod de viață mai sănătos pentru tineri și copii asigurat</p>
Metode de evaluare a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de utilizatori a echipamentelor și a utilităților terenului sportiv
Termen de realizare	2022-2023

Proiecte complementare

Nr. proiectului	1
Titlul proiectului	Construcția a două sensuri giratorii în zona autogării și lângă stația de alimentare Vento
Descrierea proiectului	<p>Gara auto este amplasată la intersecția str.Dunării și M.Viteazul. Părțile carosabile înguste și intersecțiile nedirijate, raza mică de bracaj contribuie la reducerea vitezei și crearea condițiilor nefavorabile pentru circulația transportului.</p> <p>Proiectul are ca scop creșterea gradului de siguranță pentru cetățenii care locuiesc în zona de revitalizare. Prin implementarea proiectului se urmărește:</p> <ul style="list-style-type: none"> • circulație în condiții de siguranță și confort a tuturor participanților la trafic • îmbunătățirea condițiilor de trai a locuitorilor zonei • creșterea potențialului economic al zonei prin oferirea unei infrastructuri moderne și funcționale. • creșterea atractivității zonei din punctul de vedere al accesibilității
Cost estimativ	Cca 5 mln lei
Surse de finanțare	APL, surse externe

Cadrul financiar

	Surse publice				Suma
	Proprii (municipale)	Naționale	Externe	Surse private	
Proiecte de bază					
Proiecte complementare (estimate)					
Suma					

Implementarea și managementul programului de revitalizare

Succesul realizării Programului de Revitalizare depinde de participarea tuturor locuitorilor din zona Sud în procesul de implementare și monitorizare a acestuia dar și de existența unui parteneriat între Administrația publică locală și societatea civilă. În procesul realizării Programului de Revitalizare Urbană a municipiului Cahul vor fi implicați mai mulți actori, fiecare contribuind la implementarea acțiunilor planificate. Aceștia sunt:

1. Primăria municipiului Cahul;
2. Consiliul Municipal;
3. Societatea civilă (ONG-urile, asociațiile profesionale);
4. Agenții economici;
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul Republicii Moldova, Organizațiile internaționale);
6. Locuitorii zonei de revitalizare
7. Grupuri de inițiativă.

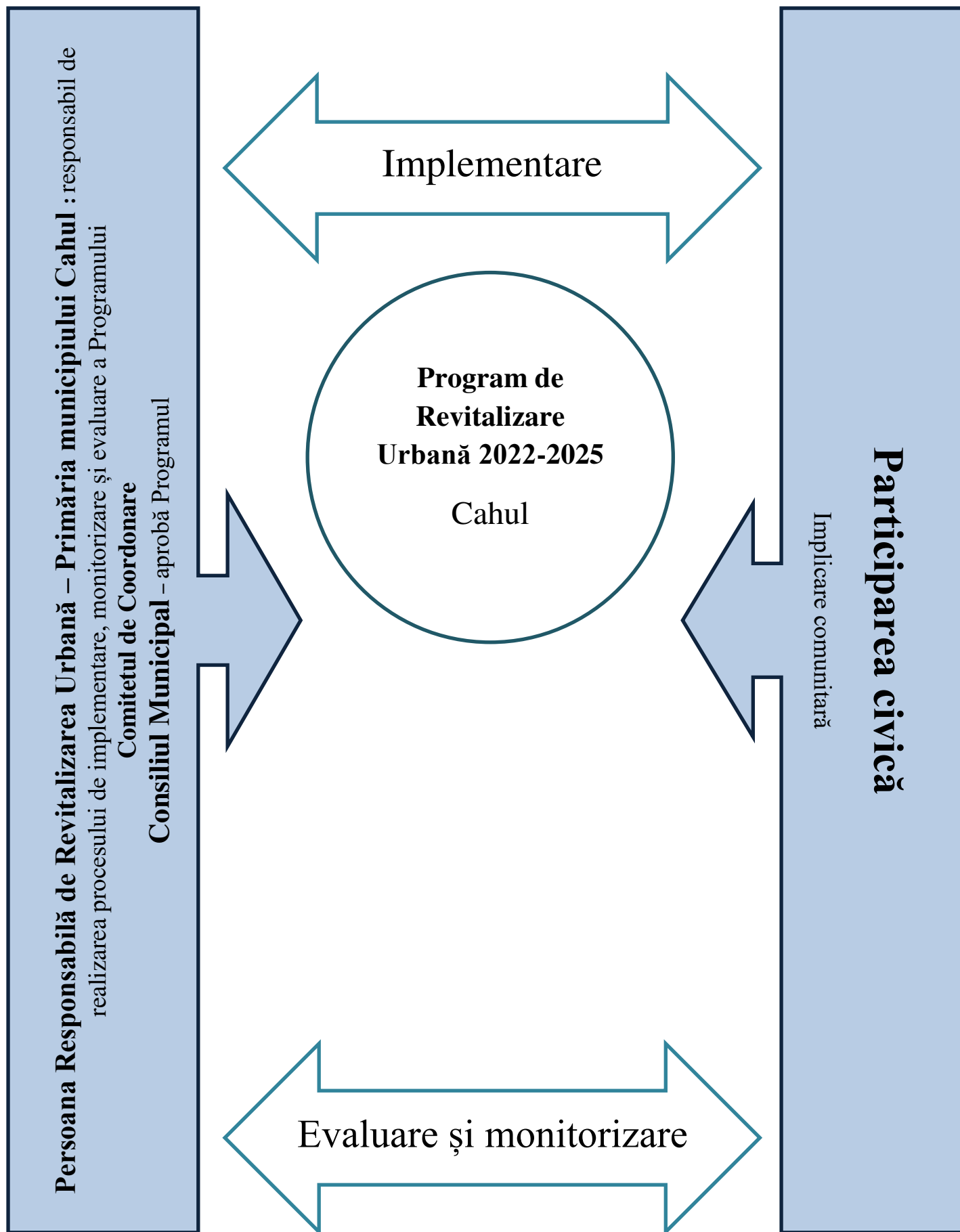
Persoana Responsabilă de Revitalizarea Urbană este un angajat al Primăriei municipiului Cahul, desemnat printr-o dispoziție de către primarul municipiului și are rolul de coordonator al procesului de planificare, elaborare și realizare a acestuia.

Comitetul de Coordonare este format din 9 membri, numiți printr-o dispoziție de către primarul municipiului. Comitetul are rolul de coordonare a procesului de pregătire și realizare a programului de revitalizare.

Comisia Consultativă este un grup format din locuitorii zonei de revitalizare care are ca scop identificarea necesităților de revitalizare din zonă. Cetățenii pot fi reprezentanți ai locatarilor blocurilor locative, organizațiilor nonguvernamentale, agenți economici și alții.

Primăria municipiului Cahul are rolul de instituție coordonatoare a procesului de implementare a Programului.

Consiliul Municipall Cahul este organul deliberativ al municipiului care are rolul de aprobare a programului și bugetului anual.

Fig. Schema de management a Programului de Revitalizare

Monitorizarea și evaluarea implementării programului de revitalizare

Monitorizarea PRU este importantă deoarece în acest mod se evaluează eficacitatea acțiunilor de revitalizare întreprinse. În perioada de implementare persoana responsabilă va raporta îndeplinirea acțiunilor și a proiectelor. Monitorizarea acestora se va efectua prin intermediul indicatorilor de performanță.

Procesul de monitorizare a PRU constă în:

- Evaluarea atingerii obiectivelor strategice prin intermediul indicatorilor de progres
- Raportarea rezultatelor evaluării

Obiectiv specific	Indicator de rezultat
Obiectiv specific 1. Amenajarea principalelor căi de acces în zonă	- Numărul de accidente - Numărul de apeluri la poliție
Obiectiv specific 2. Integrarea lacului și râului “frumoasa” în viața cotidiană a locuitorilor	- Numărul de turiști - Numărul de spații amenajate
Obiectiv specific 3. Dezvoltarea atractivității economice (investiționale, turistice, sportive)	- Numărul de spații verzi amenajate - Numărul de utilizatori ai bazei sportive - Numărul de copii în grădiniță - Numărul activităților realizate privind creșterea atractivității economice a zonei SUD-EST

Evaluarea implementării PRU se realizează pe baza rezultatelor monitorizării dar și pe baza unor anchete, analize focalizate sau interviuri. Instituția responsabilă de monitorizarea și evaluarea programului este Primăria municipiului Cahul, prin intermediul persoanei responsabile de revitalizarea urbană.